

til at faa Jord i de Egne af Landet, hvor Fæstevæsenet er udbredt. Der kan det let tænkes, at det vil være umuligt at skaffe Jord til Bejse. Naar vi i dette Forslag kun have foreslaaet Ekspropriation af offentlig Jord, er det, fordi vi ikke have villet gaa den private Ejendomsret for nær. Da dette Ting tidligere har taget Stilling til et saadant Ekspropriationsforslag og enstemmig i Betænkningen udtalt sin Tilslutning dertil, nærer jeg ingen som helst Betæneligheder ved at foreslaa dette for det høje Ting, idet jeg ved, at man fra alle Sider er enig om at erkende, at de Forhold, som Grundloven foreskriver, for at saadan Ekspropriation kan finde Sted, ere til Stede i dette Lovforslag.

Under Nr. 18 har et Mindretal, der ogsaa er vokset lidt over det almindelige, stillet Forslag om, at for saa vidt Landarbejderne i Forvejen havde Bygninger, og Sogneraadet fandt dem forsvarlige, skal han ikke først tvinges til at sælge disse Bygninger, naar han vil købe en Jordlod, for saa paa denne at rejse en ny Bygning. Vi gaa ud fra, at det Tilfælde ikke saa sjældent kan indtræffe, at en Mand sidder med et jordløst Hus i Stedet for de 400 Kr., et Hus, der maaste repræsenterer denne Kapital. Vi mene da, at det ikke er rigtigt at tvinge ham til, for at komme i Betragtning, at stille sig af med sit Hus. Kan han erhverve sig Jord, der er velbeliggende for Huset, og Sogneraadet finder Bygningerne forsvarlige, er der ingen Grund til at gaa saa strengt til Værks, at man paabyder ham at sælge sit Hus. Jeg kan ikke tro, at der skulde være særlig stor Stemning mod at mildne Vilkaarene paa den Maade for dem, der i Stedet for de 400 Kr. i Forvejen eje et Hus.

Under Nr. 40 har Mindretallet stillet Forslag om, at det skal være tilladt i Modsetning til Lovforslaget, der forbyder at opføre Lejehuse paa Jordlodden, at opføre saadanne, for at f. Eks. Børn kunde bygge til deres Forældre paa Lodden. Jeg tør maaste forudsætte, at det er Meningens at noget saadant ikke vil blive forbudt, og hvis den højtærede Minister vil give sit Tilsaagn om, at han altid vil stille sig velvillig over for et saadant Forslag, hvis en Landarbejder overtager Huset efter sine Forældre, og anmoder om Tilladelse til at bygge en Bolig paa Lodden til dem paa deres gamle Dage og lade dem drive en lille Have ved Siden af, vil jeg ikke have noget mod at tage mit Vædringsforslag tilbage. Jeg vil altsaa afvente den højtærede Ministers Udtalelser derom. Jeg kommer saa til det sidste Vædringsforslag, som jeg vil omtale. Som den ærede Ordfører be-

mærkede i Gaar, har det i Udvalget været nogen Tvivl underkastet, hvorvidt en Husmand efter denne Lov har Lov til at drive anden Jord sammen med det Husmandsbrug, der er oprettet efter Lovforslaget. Jeg tror ikke, det kan lade sig gøre. Jeg tror, at som Lovforslaget er affattet, vil man fra Administrationens Side kunne nægte en saadan Tilladelse. Der staar i Lovforslagets § 21: „Paa Ejendommen skal vedligeholdes et almindeligt Husmandsbrug“, og hvis der ved et almindeligt Husmandsbrug skal forstås et saadant, som er oprettet efter denne Lov, kan man maaste med Føje gaa ud fra, at det er forbudt at lægge mere Jord til et saadant Husmandsbrug, at der i alt Fald ikke maa lægges mere til, end at det naar Maksimumsgrensen. Vi have stillet Vædringsforslaget saaledes, at det skal være tilladt at drive anden Jord sammen med de Husmandsbrug, der oprettes efter denne Lov, naar den samlede Størrelse ikke derved bringes op over 1 Td. Hartkorn. Vi synes, at det vil være urimeligt fra Lovgivningsmagtens Side at forbyde den dygtige og driftige Landarbejder eller Husmand, der ved egen Flid kan sammenpære en Kapital, at udvide sin Bedrift saaledes, at han bliver i Stand til at holde en eller to Køer mere eller en Hest. Vi stille Vædringsforslaget, fordi vi ikke paa nogen Maade ere forvisede om, at det er unødvendigt. Jeg tror, at det gælder om saa godt som alle Medlemmer af Udvalget, at de have deres bestedne Tvivl i saa Henseende. Man føler sig ikke sikker paa, at det ikke efter Lovens Bogstav kan forbydes de paagældende at drive anden Jord sammen med den Lod, de komme i Besiddelse af. Med disse Ord skal jeg slutte Omtalen af de Vædringsforslag, der til anden Behandling ere stillede af det Mindretal, jeg i de fleste Tilfælde er saa heldig at være enig med. Vi have villet bidrage vort til, at dette Lovforslag blev saa godt, som det under de i Øjeblikket forhaandenværende Omstændigheder kunde blive, og vi have, tør jeg ogsaa sige, ikke mødt nogen aldeles bestemt og utvetydig Modstand imod vore Forslag. Det, som naturligtvis stiller mest, er, gentager jeg, Arealets Størrelse; men det er ogsaa et Hovedhensyn for os, om det kan lykkes os at gennemføre vort Forslag derom. Uden dette ville mange af de smukke Ord, der ere sagte til Landarbejderen om dette Lovforslag, savne en virkelig Baggrund.

Jeg skal til sidst henvende et Par korte Bemærkninger til den ærede Ordfører, som under Forhandlingens Begyndelse, synes det mig, var noget bitter over for det Mindre-